

Imię i nazwisko

Klasa Grupa A

1. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

Pierwszy wyrok śmierci za uprawianie czarów zapadł na ziemiach polskich w 1476 r.	
Jerzy Franciszek Kulczycki założył pierwszą kawiarnię w Wiedniu.	
W końcu XVI w. opieką nad żebrakami zajęły się rady miejskie.	

2. Wyjaśnij, jaki stosunek do higieny mieli mieszkańcy Europy wczesnonowoczesnej.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie wyjaśnij, dlaczego w małej epoce lodowcowej zwiększyła się liczba procesów o czary. Skorzystaj także z wiedzy pozaźródłowej.

Wpływ klimatu na polowania na czarownice

Historyk Wolfgang Behringer przebadł europejskie procesy czarownic i znalazł związek między kulminacjami prześladowań a „łącznymi okresami mrozów” w latach 1560–1574, 1583–1589, 1623–1630 i 1678–1698. Począwszy od 1730 roku, klimat się ustabilizował, podobnie jak nastroje. Pojedyncze procesy czarownic zdarzały się w Europie Środkowej do lat siedemdziesiątych XVIII wieku, ale już nie na taką skalę jak u szczytu małej epoki lodowcowej.

L. Lee, *Gdyby nie pogoda... Jak pogoda zmieniała historię*, przeł. K. Bażyńska-Chojnacka i P. Chojnacki, Warszawa: Demart, 2010, s. 122–125.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Imię i nazwisko

Klasa Grupa B

1. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

Pierwszą osobę w Polsce spalono na stosie za czary w roku 1511.	
Holendrzy sprowadzili do Europy herbatę w 1610 r.	
Pierwszy teatr w Europie powstał w Londynie za czasów Henryka VIII.	

2. Scharakteryzuj zmianę położenia kobiet w XV i XVI w.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Przeczytaj tekst źródłowy, a następnie opisz krótko, co charakterystycznego autor pamiętnika zaobserwował u paryżan końca XVIII w. i z czego mogło to wynikać.

Życie paryżan końca XVIII w. opisane w pamiętniku Louis-Sébastiena Merciera *Gryzipiórki* z urzędów, muzykusi*, [...], sztycharze*, wierszokleci kupują [sobie] sukno, galony*, a nawet koronki; nie kupują zaś wcale bielizny. Elegant zmienia koszulę raz na dwa tygodnie; koronkowe manszety* przyszywa do brudnej koszuli, a kołnierz przypudrowuje, że aż znać ślady na aksamicie garnituru. Taki to jest przeważnie mieszkaniec Paryża; przede wszystkim oplaca perukarza; ani dnia obejść się nie może bez niego, a praczka zjawia się raz na miesiąc. [...]*

Paryżanin, który nie posiada dziesięciu tysięcy liwrow renty, nie posiada zazwyczaj ani prześcieradeł, ani ręczników, ani koszul; ale ma za to zegarek-repetier, zwierciadła, jedwabne pończochy, koronki; [...].*

- * gryzipiórek – pracownik biurowy
- * muzykus – żartobliwie o muzyku
- * sztycharz – rytownik wykonujący sztychy
- * galony – dekoracyjne taśmy służące do obszywania ubrań
- * manszet – mankiet
- * zegarek-repetier – zegarek kieszonkowy

L.-S. Mercier, *Obraz Paryża*, oprac. i przeł. A. Jakubiszyn-Tatarkiewiczowa, Warszawa: PIW, 1959, s. 238.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26. Życie codzienne w Europie wczesnonowożytnej
Zakres rozszerzony. Model odpowiedzi

Nr	Grupa A	Grupa B	Punktacja
1.	P, F, P	P, P, F	3 pkt
2.	<p>np. Europejczycy epoki wczesnonowożytnej nie dbali o higienę. Pod wpływem reformacji (zwłaszcza w Europie Zachodniej) zaczęto zamykać łaźnie publiczne, uważając je za siedlisko rozpusty oraz miejsce szerzenia się chorób wenerycznych. Ludzie myli się bardzo rzadko – powszechne było zażywanie kąpieli tylko kilka razy w roku. Spadła produkcja mydła. <i>(lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)</i></p>	<p>np. Sytuacja kobiet w XV i XVI w. zmieniała się na gorsze. W miastach pracę kobiet zaczęto postrzegać jako gorszą – część produktów można było kupić i nie trzeba było ich wytwarzać w domu. Kobiety stawały się coraz bardziej zależne, m.in. pod względem ekonomicznym, od mężczyzn. Zaczęto wymagać od nich nienagannej moralności. W sytuacjach towarzyskich nie traktowano ich na równi z mężczyznami. Natomiast na wsi kobiety wciąż miały silną pozycję, gdyż odgrywały ważną rolę w prowadzeniu gospodarstw. <i>(lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)</i></p>	3 pkt
3.	<p>np. Epoka lodowcowa negatywnie wpłynęła na warunki życia Europejczyków. Przedłużające się zimy i drastyczne zmiany pogody powodowały mniejsze zbiory oraz wzrost cen żywności. Ludzie nie zdawali sobie sprawy z przyczyn zmian klimatycznych, ale wierzyli w ingerencję diabła i osób, które, parając się czarami, sięgają po diabelskie sztuczki, by wpływać na pogodę. <i>(lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)</i></p>	<p>np. Autor pamiętnika zaobserwował u paryżan końca XVIII w. zamiłowanie do blichtru (np. posiadanie zegarka, koronek i jedwabii) przy braku dbałości o czystość ubrań, potrzeby posiadania bielizny, korzystania z usług praczek. Mogło to wynikać ze zmian obyczajowych, jakie zaszły w epoce wczesnonowożytnej dotyczących m.in. higieny osobistej. Ówczesni Europejczycy przestali dbać o czystość ciał, zamykano łaźnie publiczne, gdyż uważano je za miejsce rozprzestrzeniania się chorób wenerycznych i siedlisko rozpusty. Wskutek tego kąpieli zażywano zaledwie kilka razy do roku. <i>(lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)</i></p>	2 pkt
RAZEM			8 pkt